

עין משפט
גר מצוה

כא ב מיי פטו"ז מה' אבות ה' יב סגנו עשן עת טו"ע ח"ע"ס' זו סעי' יט: ל ב מיי פ"א מה' נדרים ה' כב סגנו לאון נכנס טו"ע"ע יוד"ס' ג'ל סעי' לה: לא ג מיי פ"ז מה' שבעות ה"ה ופ"ד מה' נדרים ה"ה סגנו לאון נכנס טו"ע"ע יוד"ס' ככה סעי' ד: ל ב ד ה מיי פ"ז מה' ב'הת מקדש ה"ה:

ג'ליון הש"ס

גמ' ניסת אין מדירין אורתה עיין משנה למנן פ"ב מה' מירות ה' ז:

הגהות מוה"ב
רנשבורג

א תוס' ד"ה אכל נשאלת און מדירין אותה ופ"א וידירה וכו' וכן ופ"א סגנון. עיין ש"ת ע"ד אפרכים ס' ע"ג דף ע"א וע"ב כ"י רות ד' דבר טו:

מוסף רש"י

צריך לפרט. הנה למתיר נדרו צריך שיעשה על מה נדר. (בבבבות מה). הנושא נשים בעבירה. גרשה ומהלכה (בבבבות מה). מכאן שירי לעמוד הבא: על דעת רבי. ועל דעת צ"ח (בבבבות מה). ומהלכה לו נדרו (שכ"ח כג). והני מילי. דלן לו הפרה לנדר שהודר על דעת רביס (בבבבות מה). דהיה פשע בניוקי חלקו אומן ומתים (שם) מנה אומן יותר מני (מכות טז). רב צייר בורא. תמתימ ירו ולא היה כובע שמו (לקטון טז) לורת הדג היה עושה בשערות נמקוס חתימתו שמו, ומהלכה עושה היה חתמה, ומעיל תמתימ שמו, והתפרש טעם אמאי צייר בורא ומתוא, אמאי אלא טועה, ושמה על שם מעשיהם, זה נהג לכתוב דגים זה נהג בתמימים וסימנא בעמלמה היו עושים (רשב"ם ס"ב פ"א קט"א). צייר חרות. ענף של דקל (לקטון טז) חיות של דקל וענפים היה צ' נמקוס חתימת שמו (ב"ב ט"ז). רב חסדא סמך. חמים סמך (שם). רבי הושעניא עין. חמים עיין שמו (שם). מבוראה. נק שפורשין עליו וילון על ספינה (לקטון טז) מוקן על ספינה, ומש"א נלע"ז (ב"ב ט"ז). שנומעני מהללוות זה את זה. מפני השביעית התשמעת (ב"ב כו). עמד והתקין פרוסבורל. התקין חקיה שלא תשמע, שיהא מספר שטרומין צ"ח וסכנ עליון פרוכזול (שם) פרוח, ריות כמו שהתפר על ערומים עליו וילון על ספינה דמין נדה (ד') זול, שעשים, כלומר ריות לעשירים שלא יפסדו עליהם (רשב"ם ב"ב טז) וני' לקטון (ז'). מוסרני לכס פלוני פלוני דיניין. שהוא מוסר ערומים צ"ח, דלחיה לל תבע ליה לבעל חוב אלא חב"ד וכן וירדן לנכסו ולא קיימא ביה לל ינוש (לעיל כב). שאבגבו כל זמן שארצה. ומו לא משמעת ליה שביעית, ללא קיימא ביה לא ינוש שאין מוצע חובו אלא צ"ד (ב"ב כו). וזה דבר השמיטה שמורט. כמי בהשמעת כספים, אמאי כמי מרי זמני שמיטה שמוט (מ"ק כ). בזמן שאי אהא משמט קרקע. כגון נמנכר ולאחר שגלו (קדושין לח).

גמ' יבמין הוה. פ"י צוקנטרס שנתן לה גט לפוסלה על האחיין וכתובתה על נכסי בעלה הראשון וקשה ללא היה להם להזכיר גט ללא ניתנה כתובה ליגבות עד שתחלוץ והיה להם לכתוב שחללה ואמר ר"י גט יבמין הוה ללאחר שנתייבמה גרשה היבם וכתובתה על נכסי בעלה הראשון ומוריא חסיו: אב"ד נשאת אין מדירין אותה. וא"ת וידירה א' שלא תאכל ככר זה אם נהנית משל בעלה ותאכל לאלתר בפנינו^א וכן קשה בסמוך דפריך וליחוש דלמא אולה לגבי חכס ושרי לה ולרבי אליעזר דאמר צפרק נערה המאורסה (נדרים דף ע"ה. ודף ע"ו) שיכול להפך כל נדרים שעמידה לידור אחי שפיר דאיכא למיחש שמא כבר הפך לה כל מה שעמידה לידור אצל לשאר נדרים קשה וי"ל שאינה מושגת אלא בנדר שעל ידה היא עומדת באיסור כל ימיה^ב וא"ת ונדירה צפני בעלה ויאמר לה קיים ליכי דלא אין יכול להפך כדאמר צפ' נערה המאורסה (שם דף ע"ג). וי"ל דחיישינן שמא יפך לה בלחש קודם שיאמר קיים ליכי^ג וא"ת וידירה על דעת רביס דלן לו הפרה כדאמר דאמימר לקמן וי"ל דלענין נדרי אשמו אין לחלק בין צרבים בין על דעת רביס וכיון דלרז הוגא צרבים יש לה הפרה ה"ה על דעת רביס דכיון שאינה תלויה בדעתה דיכול להפך אפילו בלא חרטה כך יכול להפך בלא דעת רביס^ד וכי פריך ודלמא אולה לגבי חכס ושרי לה הוה מני לשנויי מדירין ושה על דעת רביס אלא דבלאו הכי משני שפיר ועי"ל דרז הוגא לית ליה דאמימר^ה והא

ושמונוס בחמושה מנה. היצאתם לפנינו ושמונו דמיהן חמשה מנה: גט יבמין הוה. יבמה היה זה שנתן לה גט לפוסלה על האחיין והיא באה לגבות כתובה מנכסי בעלה הראשון שנתארמלה הימנו: לא שגו. דגביא זהירה: אלא בשלא ניסת. לאחר שבעת גביית כתובה: דמיפר לה בעל והיא סומכת על כך ונודרת וגובה על שקר: צקודמין. נזדרים שקדמו לנשואין: לריך לפרט אם נזדר. הנשאל לחכס על נדרו לריך לפרט היאך נדר הנדר הזה וכי מפרטה קמיה דלימומים נדרה וכן נדרה אם נהייתי מכתובתי כלום לא שרו לה: צרבים. נודרת צפני עשרה וקסבר נדר שהודר צרבים אין לו הפרה: מאי לאו נדרה השאה. שבעת גבייה לאחר נשואין וקשיא לרז הוגא: מעיקרא. נדרה קודם נשואין גובה אף אחר נשואין דאינו מיפר צקודמים דכתיב ואם בית אישה נדרה (במדבר ט): נודרת וגובה. משמע נודרת השאה: סנאי היא. לקמן פליגי בה צפרקין (דף מה): איכא למ"ד יש לו הפרה ואליביה לא גביא משום דמיפר לה: ואיכא למ"ד אין לו הפרה. ואליביה מדירין לה צרבים וגביא: דגאזו ליה לניצוריה. ואינו מפרש הכל: וחכס. אינו מיפר אלא לדעת מה שישמע הילכך לא יפרט על מה נדר אלא יאמר כך נדתי ואסרתי עלי פירות מין פלוני: משום איסורא. שמא על דבר איסור נדרה כגון על גביית כתובה וכגון יאסרו עלי כל פירות שבעולם אם אעבור עבירה פלוני ובה למתיר את נדרו קתם ורואה לעבור העבירה: הנושא נשים בעצירה. כהן הנושא נשים פסולות לכהונה פסול לעבודה: עד שידור הנאה. ממנה לגרשה ומשנה היא צבכרות (דף מה): נודר. הנאה: ועובד. עבודה ואע"פ שעדיין לא גרשה: יורד. מן העבודה לאחר שסיים ומגרשה: על

יש ידעו רביס ללא ידעו צו רביס אלא יש לו הפרה וכן משמע התם דקאמר רבנן חסו מני חייל עלייהו שבעות כלל משמע דלרזנן יש לו הפרה וא"ת לאמימר והא על דעת רביס אין לו הפרה ר"י ע"כ לא בכל ענין אמרי רבנן דלא יחזיר דבעל דעת רביס ליכא קלקולא א"כ צרבים נמי מנא ליה דכברי דיש לו הפרה וי"ל דצרבים שהזכיר רבי יהודה אם איתא דלרזנן אין לו הפרה הוו להו לרזנן לפרושי ולחלק ולומר איפכא מדר' יהודה אצל בעל דעת רביס אין לחוש דלא איירי בה רבנן דר' יהודה נמי לא הזכיר על דעת רביס ועוד דבעל דעת רביס לא פסיקא להו לרזנן למתני דחזיר דלפעמים יש הימר בעל דעת רביס כגון מדעתם של אותם רביס או לרזנן מנאה ואיכא קלקולא אצל צרבים אם איתא דלן לו הפרה הוי להו למתני דחזיר דמילתא דפסיקא היא דבשום ענין אין לו הפרה למ"ד אין לו הפרה לא שנה לרזנן מנאה ולא שנה לרזנן הרשות מדע דמעשה גבועים לרזנן מנאה היה: ל"ח"ו"ש ד"מא א"זה לגבי חכס ושרי א"ה. משמע דלדבר הוגא פריך אצל אי לאו דרז הוגא לא הוה קשיא ליה למתני' ולמאי דפרישית דרז הוגא פליג דאמימר אחי שפיר דלמתני' ליכא למיפרך דהא איכא למימר דמדירין לה על דעת רביס אצל לרז הוגא לא מני לשנויי הכי אצל למאי דפי' דגבי חכס מורה רז הוגא דלן לו הפרה בלא רז הוגא למימר דמדירין לה על דעת רביס מני למיפרך אמתינ' בלא רז הוגא דאיכא למימר שגדיר אותה על זה הככר ותאכל לאלתר בפנינו אצל לרז הוגא דקאמר ניסת אין מדירין אותה ואין מועיל להדירה על הככר שאינה חוששת כיון דאינה באיסור כל ימיה כי לא ניסת נמי יחוש דלמא אולה לגבי חכס ושרי לה וא"ת בין חכס בין בעל אין יכולין להפך שלא צפני היתומים הא אמרי' נזדרים צפ' ר"א (דף סה). דהמודר הנאה מחזירו אין ממירין לו אלא צפני ויליף ממשה ודקיהו במדין נדרת צפני וי"ל^ה דצדיעבד אם הפך מופר מדע מדסמין דקיהו שהיה חסיד גמור על מה שהתירו לו סנהדרין שלא צפני נזכוננר ועוד דטעם דאין ממירין לו אלא צפני מפרש צירושלמי נזדרים דאמר התם צפרק השותפין (ה"ד) המודר הנאה מחזירו צפניו אין נשאל אלא צפניו שלא נשאל בין צפניו בין שלא צפניו ר' יוחנן אמר מפני הבושה ור' יהושע בן לוי אמר מפני החשד ואחא הדא פלוגתא כהלין פלוגתא דמניא יוס הכפורים לריך לפרט את מעשיו דברי ר' יהודה בן צמירא ר"ע אומר אין לריך לפרט את מעשיו פ"י מפני הבושה שנתצייש לפניו צנה שגדר הנאה ממנו וכן מפרט מעשיו כדי שיתצייש מחטאיו ומ"ד מפני החשד פ"י שלא יחשדוהו שעבר על נדרו^ו ולכן נמי לא יפרט מעשיו שלא יחשדוהו בשאר עבירות והשתא ניחא הכא דלא שייך לא בושה ולא חשד ללא ידעי אם קבלה כלום מכתובתה^ז והא דיליף ממשה ודקיהו היינו כר' יהושע בן לוי דהתם מפני החשד איכא מפני בושה ליכא: קסבר צריך להפריט את הנדר. צירושלמי משמע דהכי קיימא לן דההוא דלמא קמיה דר' צוין אמר ליה התיר לי נדרי אמר ליה מאי נדרת אי"ל נדרתי דלא מרווחנא אמר ליה וכי עבדין כדן אמר ליה לנחק צקוביא קאמינא אמר ליה צרוך שצבר צדברי חכמים שאמרו לריך לפרט את הנדר דאי לאו דפרטת לנדר התרתיהו לך וא"ת צפ' שום היתומין (עירין דף כג). גבי מקדיש נכסיו והי' עליו כתובה (ו) ובעל חוב) דקאמר ר' אליעזר כשהוא מגרשה ידור הנאה ור' יהושע אומר אינו לריך ומפרש דפליגי צדד שהודר צרבים דרבי אליעזר סבר דאין לו הפרה ור' יהושע סבר יש לו הפרה ואינו לריך דקאמר היינו דאינו מועיל וא"כ תקשי כדפריך התם לעיל למא רז הוגא כתנאי אמר לשמעתי דכיון דרז הוגא סבר לריך לפרט אמאי אינו מועיל וא"כ הא דרז הוגא לריך לפרט הויה כתנאי ומיניה לא קיימא התם מסקנא הכי: ר"ג הנושא נשים בוי. ה"ה דמני למיפרך ממתניתין דהכא^ח:

ור"נ ע"ה נודר ועובד יורד ומגרש. קשה לר"י דלמאי הוצרך לאחוי ומני עלה לפרוך ממתניתין גופיה דקמיה פסול עד שידור הנאה ואי אמרת אין לריך לפרט הנדר ליחוש דלמא כו' ונראה לי דלמתניתין הוה מני למימר דפסול מלעבוד אפי' גרשה עד שידור הנאה שלא יקח לעולם נשים פסולות יותר^ט ולכן לא שייך למיפרך ליחוש דלמא כו' כיון דכבר גירש מו ליכא למיחש דלמא ישאל על נדרו כדי ילקח נשים פסולות אצל הא דמני ועובד ומגרש פריך שפיר כיון דעדיין לא גרשה יש לחוש דלמא אול לגבי חכס ושרי ליה ולא יגרש: אמר

א) נזדרים סו. עב. פטו. ב) ממת טו. א) וי' מוס' ג) נדרים מה: ד"ה היתאף, ד) נדרים מה: ה) לנפני היתאף צירושלמי: ו' יודן נר שלום, ז) ונעמת הדפוס, ח) נ"ל ולא שייך. ט) רש"ל,

הגהות הב"ח

א) גמ' מאי טעמא לא דמיפר:

מוסף תוספות

א. ואע"ג דמפר לה בעל לבסוף אין בכך כלום דהא ק"ל (נדרים ע"א): דהכס עוקר את הנדר ובעל מנז גיין. נכסי צני"ף. ב. דכל כי האי נדרה דאין בו איסור כי אם לנשוא קלה לעבור יותר מנדר שהוא עליה לעולם. ג. או שמא קיימא. ד. או שמא ישאל על הדיקא ואח"כ יפר לה. מוס' ה"ל"ש. ד. משום דכל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת ואין לה כח לעקור דעת בעלה ולחלות ברעת אחרים, ולא גרע מכשאוירת איני רוצה שיפר הבעל, ואפשר אפי' יבטל הבעל דעתו ויתן לה רשות לידור על דעת אחרים אינו מועיל כיון דסתם אשה ע"ד בעלה היא נודרת ותלה הכתוב הפרתה בבעל ויכול הבעל לחזור בו ממה שנתן לה רשות ואינו דומה כמו קיים לכתובי מוס' ה"ל"ש. ה. וס"ל דבין ברבים בין על דעת רביס יש לו הפרה. ט. נדר שהודר ברבים. טז. א. על דעת רביס אין לו הפרה. י. דלמתחלה ודאי אין להתיר, אבל מוס' ה"ל"ש. יא. בלא התרה. יב. וי"ל דאם ידאו היתומים שתאכל מאותו מין שנדרה יאמרו כי לא נתקבלה כתובה בחיי בעלה ואין שום נדר חל עליה. שיע"ק. יג. אלא דן במתני' אפשר שידירה בככר ותאכלנה אילתה. מוס' ה"ל"ש. יד. י"ל דהא אילמא ל"י משום דגבי אשה דלמא חזיש לה חכס, דשכיחא מילתא שדורית לגבות כתובתה, אבל בכהן לא מסיק אדעתיה. איני' דמתני' יחידאה היא דקמיה התקין ר"ג, דלמא ס"ל כמ"ד נדר שהודר ברבים אין לו הפרה, ולהכי עדיף ל"י לאקשווי מהא, דסתמא היא. ר"ן.

פסקי ר"ד

התקין ר"ג חוקן וכו' אמר רב הונא ל"ש אלא בשלא נשאת אבל נשאת אין מדירין אותה וישאת מ"ט נשאת אכל בעל כי לא נשאת נמי לבי מינסבא מיפר לה בעל אין הבעל מיפר בקודמין: וליחוש דלמא אולה לגבי חכס ושוי לה קסבר לפרוט את הנדר הוא צריך פי הנשאל לחכס על נדרו צריך לפרוט לו למה נדר הנדר הזה הלא לא יפרט לו הכל אינו מותר. ואם תפרש לו הענין למה נדרה לא יתיר לה: